

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

**Кафедра кримінального процесу, криміналістики та експертології
факультету № 6**

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

**з навчальної дисципліни
«Домедична підготовка»
обов'язкових компонент освітньої програми першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти**

Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»

Тема 1

**Загальні поняття про першу медичну допомогу.
Організація першої медичної допомоги при надзвичайних
ситуаціях. Нормативно-правові основи надання домедичної**

Харків 2023 рік

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 25.09.2023 р. № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 21.09.2023 р. № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 22.09.2023 р. № 8

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6 ХНУВС (протокол № 8 від 17.09.2023 року)

Розробник:

Лозова С.М. – доцент кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6, кандидат психологічних наук, доцент

Дорошенко Ю.К. – викладач кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6

Рецензенти:

Степанюк Р.Л. - професор кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;.

Бондаренко В.В. – доцент кафедри судової медицини та медичного правознавства ім. Засл проф.. М.С. Бокаріуса Харківського національного медичного університету.

План лекції

1. Поняття першої медичної та домедичної допомоги, їх значення.
2. Перелік осіб, які можуть надавати першу медичну допомогу.
3. Основні принципи надання ПМД.
4. Алгоритм надання ПМД.
5. Поняття та ознаки надзвичайної ситуації.
6. Нормативно-правові основи надання домедичної допомоги співробітниками Національної поліції.

Рекомендована література:

Нормативи

1. Конституція України (ст. ст. 27, 49, 50). Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII (зі змінами та доповненнями): URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/find/1429172?stan=5/>.
3. Про захист прав людини і основоположних свобод: : Конвенція Ради Європи від 4 листопада 1950 р. (в ред. від 1 червня 2010 р.) (Зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11 трав. 1994 р., Протоколом № 14 від 13 трав. 2004 р.): URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5081-VI: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/find/1429172?stan=5/>.
5. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16 червня 2014 р. № 398: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/find/1429172?stan=5/>.
6. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
7. Загальнодержавна соціальна програма поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014-2018 рр.: Закон України від 04.04.2013 № 178-VII (Редакція від 01.01.2015): URL: : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/178-18>
8. Про забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII (редакція від 28.12.2015, підстава 901-19): URL.: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>
9. Про затвердження переліків лікарських засобів та виробів медичного призначення, які повинні бути в складі аптечок медичних загальновійськових індивідуальних, аптечки автомобільної загальновійськової, наплічника медичного загальновійськового санітара та наплічника медичного загальновійськового санітарного інструктора : Наказ Міністерства охорони

здоров'я України від 28 лип. 2016 р № 784 URL:: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z1072-16>.

10. Про затвердження Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2012 року № 1115: URL:: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1115-2012>

11. Про організацію навчання окремих категорій немедичних працівників навичкам надання першої невідкладної медичної допомоги: Наказу МОЗ України від 02 березня 2009 № 132, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21 травня 2009 року за № 445/16461: URL: : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0445-09>

12. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти: Наказ МОЗ України від 29.03.2017 № 346. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0346282-17#Text>

Основна

13. Білоус Т.Л. Долікарська допомога: навч. посіб. Суми: Мрія. 2020. 148 с. URL: [http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8235/Dolikarska%20Dopomoha Bilous 2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8235/Dolikarska%20Dopomoha%20Bilous%202020.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

14. Вайда Т. С. Долікарська допомога: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 874 с. URL: <file:///D:/2%20%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%86%D0%B8%D1%8F%202021/%D0%94%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B0/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8/%D0%92%D0%B0%D0%B9%D0%B4%D0%B0%20%D0%94%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B0.pdf>

15. Домедична допомога на місці події : практичний посібник / за заг ред. д. н. держ. упр., професора П. Б. Волянського та д. мед. н., професора С. О. Гур'єва. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 224 с. URL: <https://dsns.gov.ua/upload/9/5/7/9/2020-5-19-112-posibnik.pdf>

16. Домедична підготовка : навч. посіб. / кол. авт.: В. В. Кікінчук, С. О. Книженко, Т. І. Савчук та ін. ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. – 176 с. URL:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10716/Domedychna%20pidhotovka_navchalnyi%20posibnyk_KhNUVS_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

17. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): посібник /В.О. Крилюкта та ін. Київ: НВП Інтерсервіс, 2014. 84 с. __URL: <file:///D:/2%20%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%86%D0%B8%D1%8F%202021/%D0%94%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B0/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8/%D0%94%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B0.pdf>

1. Поняття першої медичної та домедичної допомоги, їх значення

Перша медична допомога (аббревіатура ПМД) – комплекс невідкладних медичних заходів, які проводяться людині, що раптово захворіла або постраждала, що на місці пригоди та під час її транспортування до медичного закладу.

Значення першої медичної допомоги

Значення першої медичної допомоги важко переоцінити. Своєчасне надання та правильне проведення медичної допомоги не тільки рятує життя постраждалому, але й забезпечує подальше успішне лікування хвороби або ушкодження, попереджує розвиток тяжких ускладнень (шок, нагноєння рани, загальне зараження крові), зменшує втрату працездатності.

Будь-який медичний працівник зобов'язаний за першим викликом прийти на допомогу постраждалому на вулиці, у дорозі, громадських місцях, на дому та вміти правильно надати першу медичну допомогу при нещасних випадках та раптових захворюваннях. Медичні працівники, які порушили професійні обов'язки, несуть встановлену законом дисциплінарну відповідальність, якщо ці порушення не призводять до кримінальної відповідальності.

Домедична допомога – невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навиками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи.

Невідкладна медична допомога може бути різною у залежності від того, хто її надає, розрізняють:

- першу медичну некваліфіковану допомогу, яка здійснюється не медичним працівником, який часто не має необхідних засобів та медикаментів;

- першу медичну кваліфіковану (долікарську) допомогу, яка здійснюється медичним працівником, який пройшов спеціальну підготовку з надання першої допомоги (фельдшер, медична сестра, лаборант, зубний технік і т. д.);
- першу лікарську медичну допомогу, яка здійснюється лікарем, який має у своєму розпорядженні необхідні інструменти, апарати, медикаменти, кров та кровозамінники та інше.

Першу медичну допомогу потребують особи, з якими трапився нещасний випадок або в яких раптово виник тяжкий стан, що загрожує життю.

Нещасним випадком називається ушкодження органів людини або порушення їхньої функції при раптовому впливі навколишнього середовища. Нещасні випадки часто трапляються в умовах, коли немає можливості швидко повідомити про них на станцію швидкої медичної допомоги. У таких обставинах надзвичайно важливого значення набуває перша невідкладна медична допомога, яка повинна бути надана на місці пригоди до прибуття лікаря або доставки постраждалого до лікувального закладу. При нещасних випадках постраждалі, їхні родичі, сусіди або випадкові свідки нерідко звертаються за допомогою у найближчі медичні заклади (аптека, зубопротезна майстерня, лабораторія, санітарно-епідеміологічна станція (СЕС), дитячий садочок тощо). Медичні працівники цих закладів повинні негайно прийти на допомогу.

Для того щоб вміти кваліфіковано надавати першу невідкладну медичну допомогу при нещасних випадках та раптових захворюваннях, усі медичні працівники повинні чітко знати основні ознаки різних ушкоджень, раптових захворювань, уявляти наскільки небезпечні для постраждалого або хворого можуть бути ці ушкодження або стан.

2. Перелік осіб, які можуть надавати першу медичну допомогу

В Україні навчання з надання домедичної допомоги є частиною підготовки низки фахівців (аварійно-рятувальних служб, поліцейських тощо). У Законі України від 02.10.2012 р. № 5403-VI «Про екстрену медичну допомогу» визначено, що відділення ЕМД є структурним підрозділом багатoproфільної лікарні інтенсивного лікування, у якому в цілодобовому режимі забезпечується надання екстреної медичної допомоги. Цей закон визначає організаційно-правові засади забезпечення громадян України та інших осіб, які перебувають на її території, ЕМД, у тому числі під час виникнення НС та ліквідації їх наслідків, а також засади створення, функціонування й розвитку самої системи ЕМД. У наведеному законі зазначено, що особами, які зобов'язані надавати домедичну допомогу особам, що перебувають у невідкладному стані, є :

- рятувальники аварійно-рятувальних служб ДСНС;
- працівники органів поліції;
- фармацевтичні працівники;
- провідники пасажирських вагонів та бортпровідники;
- інші особи, які не мають медичної освіти, але за своїми професійними чи службовими обов'язками повинні володіти практичними навичками надання такої допомоги.

Згідно із чинним Кримінальним кодексом України (ККУ) передбачена кримінальна відповідальність за ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, за можливості надання такої допомоги або неповідомлення про такий стан особи відповідним установам чи особам, якщо це заподіяло тяжкі тілесні ушкодження або смерть (ст. 136 Кримінального кодексу України). Якщо ж особа сама поставила в небезпечний для життя стан іншу людину або через своє правове становище повинна була піклуватися про неї, кримінальна відповідальність настає за ст. 135 Кримінального кодексу України за залишення в небезпеці. Обидві статті передбачають різні санкції аж до позбавлення волі. Кодекс цивільного захисту України від , який фактично є

дорожньою картою для всієї системи ДСНС загалом, деталізовано деякі аспекти навчання рятувальників та надання ними домедичної допомоги:

- у ст. 23 визначено, що аварійно-рятувальні служби проводять пошук і рятування людей на уражених об'єктах і територіях, надання в можливих межах невідкладної, у тому числі медичної, домедична допомога на місці події допомоги особам, які перебувають у небезпечному для життя й здоров'я стані, на місці події та під час евакуації до лікувальних закладів;

- ст. 110 зобов'язує рятувальників проходити періодичну підготовку з питань надання домедичної допомоги постраждалим унаслідок НС. Згідно із чинним законодавством певні категорії працівників, до функціональних обов'язків яких входить надання домедичної допомоги, отримують необхідні знання безкоштовно у спеціалізованих навчально-тренувальних підрозділах навчальних закладів (центрів). Фахівці силових міністерств насамперед отримують знання з тактичної медицини, де на заняттях навчаються правильно оглядати пораненого без свідомості на полі бою та практично відпрацьовують такі дії: зупинку зовнішньої масивної кровотечі, надання пораненому стабільного бокового положення, евакуацію в безпечне місце, а також серцево-легеневу реанімацію. Рятувальники, відповідно до наказу ДСНС від 30.03.2018 р. № 206, проходять навчання з домедичної допомоги в навчальних закладах, центрах та пунктах ДСНС України. Постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 р. № 1115 затверджено Порядок підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу.

3. Основні принципи надання першої медичної допомоги.

Нещасний випадок, раптове захворювання спостерігаються часто в умовах, коли немає необхідних медичних засобів, перев'язувального матеріалу, належної освітлюваності, помічників, відсутні засоби транспортної іммобілізації. У подібних випадках велике значення набуває зібраність та активність людини, що надає першу допомогу, щоб у міру своїх можливостей

зуміти виконати комплекс максимально доступних та доцільних заходів, спрямованих на врятування життя постраждалого або людини, яка раптово захворіла. Для цього необхідне знання ознак ушкоджень та хвороб, принципів надання першої допомоги.

При наданні першої допомоги слід дотримуватися наступних принципів:

- За будь-яких обставин слід перш за все викликати швидку медичну допомогу
- Усі дії людини, що надає допомогу повинні бути доцільними, обміркованими, рішучими, швидкими та зосередженими.
- Перш за все потрібно оцінити обставини та здійснити заходи з усунення дії ушкоджуючих факторів (витягти з води, палаючого приміщення, або приміщення, де накопичилися гази, погасити палаючий одяг тощо).
- Швидко та правильно оцінити стан постраждалого. Сприяє цьому прояснення обставин, в яких відбулося травмування або виникло раптове захворювання, часу та місця виникнення ушкодження. Це особливо важливо, якщо постраждалий непритомний. При огляді його встановлюють, живий він чи мертвий, визначають вид та тяжкість травми, наявність кровотечі.
- На підставі огляду постраждалого визначають спосіб та послідовність надання першої допомоги.
- З'ясовують, які засоби необхідні для надання допомоги, виходячи з конкретних умов, обставин і можливостей, та забезпечують ними.
- Надають першу допомогу та готують постраждалого до транспортування.
- Організують транспортування постраждалого у лікувальний заклад.
- Доглядають за постраждалим або хворим до відправлення у лікувальний заклад.
- Перша допомога у максимально доступному обсязі повинна надаватися не тільки на місці пригоди, але й дорогою до лікувального закладу.

4. Алгоритм надання першої медичної допомоги.

ОГЛЯД МІСЦЯ ПРИГОДИ

Під час огляду місця події необхідно відповісти собі на такі запитання:

1. Що відбулося?
2. Чи безпечне місце пригоди?
3. Скільки постраждалих?
4. Чи в змозі присутні, якщо вони є, вам допомогти?

Під час огляду місця пригоди звертайте увагу на все, що може загрожувати вашій безпеці (оголені електропроводи, інтенсивний дорожній рух, уламки, які падають, тощо). Ніколи не ризикуйте, інакше ви можете опинитися у ролі другого постраждалого. У ситуації підвищеної небезпеки допомога повинна надаватися професійними працівниками служб, які мають відповідну підготовку та спорядження.

Якщо місце події безпечно, приступайте до надання першої допомоги на ісці події.

Якщо місце події безпечно для вас, але небезпечно для потерпілого, перемістіть постраждалого у безпечне місце.

Якщо вашому життю або здоров'ю загрожує небезпека, і ви не можете надати першу допомогу, викличте фахівця.

ОГЛЯД ПОСТРАЖДАЛОГО

Огляд постраждалого виконується з метою виявлення стану, що може загрожувати життю і здоров'ю постраждалого. Під час огляду необхідно перевірити свідомість, дихання постраждалого, а також наявність сильної кровотечі, яку потрібно зупинити в першу чергу.

Крок 1. Перевірка свідомості.

- запитайте у постраждалого, чи потрібна йому допомога, якщо він не відповідає злегка потрясіть його за плечі;

- якщо постраждалий не реагує на питання і дотики – він непритомний, потрібно швидко перевірити наявність дихання.

Крок 2. Перевірка дихання.

Для перевірки дихання звільніть дихальні шляхи постраждалого, закинувши його голову назад та піднявши підборіддя. Наблизьте ваше обличчя до рота і носа постраждалого так, щоб можна було почути і відчувати повітря під час видиху. При цьому спостерігайте за підняттям та опусканням грудної клітки постраждалого. Визначення проводиться протягом 10 секунд.

ВИКЛИК ШВИДКОЇ ДОПОМОГИ

Спокійно та правильно зроблений виклик забезпечує швидке отримання додаткової допомоги.

Швидку допомогу необхідно викликати за будь-якої із зазначених ситуацій:

- втрата свідомості або рівень свідомості, що змінюється;
- проблеми із диханням (утруднене дихання або його відсутність);
- біль у грудях або відчуття тиснення у грудях;
- сильна кровотеча;
- сильний біль у животі;
- блювота з кров'ю або кров'яні виділення (з сечею, мокротинням);
- отруєння;
- судом, сильний біль або утруднена мова;
- травми голови, шиї або спини, можливі травми (переломи) кісток;
- раптове порушення руху.

НАДАННЯ ПЕРШОЇ ДОПОМОГИ:

Допомога надається в залежності від стану постраждалого.

5. Поняття та ознаки надзвичайної ситуації.

Надзвичайна ситуація (НС) – порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об'єкті або території, спричинене аварією, катастрофою, стихійним лихом чи іншою небезпечною подією, яка призвела (може призвести) до загибелі людей та/або значних матеріальних втрат.

Загальними ознаками надзвичайно ситуації є:

- наявність або загроза загибелі людей чи значне погіршення умов їх життєдіяльності;
- заподіяння економічних збитків;
- істотне погіршення стану довкілля.

Надзвичайні ситуації, які можуть виникати на території України і здійснювати негативний вплив на функціонування об'єктів економіки та життєдіяльність населення, поділяються за такими основними ознаками:

- за галузевою ознакою;
- за масштабами можливих наслідків.

Постанова Кабінету Міністрів України від 15 липня 1998. N 1099 (1099-98-п) «Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій», яка виділила чотири класи надзвичайних ситуацій, втратила чинність. Постановою КМУ від 24 березня 2004 р. N 368 «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями» не передбачено класифікації надзвичайних ситуацій за джерелами їх виникнення. Вказана Постанова виділяє як основну підставу класифікації — обсяг заподіяних наслідків, технічних і матеріальних ресурсів, необхідних для їх ліквідації.

Надзвичайні ситуації техногенного характеру — це наслідок транспортних аварій, катастроф, пожеж, неспровокованих вибухів чи їх загроза, аварій з викидом (загрозою викиду) небезпечних хімічних, радіоактивних, біологічних речовин, раптового руйнування споруд та будівель, аварій на інженерних мережах і спорудах життєзабезпечення, гідродинамічних аварій на греблях, дамбах тощо.

Надзвичайні ситуації природного характеру — це наслідки небезпечних геологічних, метеорологічних, гідрологічних, морських та прісноводних явищ, деградації ґрунтів чи надр, природних пожеж, змін стану повітряного басейну, інфекційних захворювань людей, сільськогосподарських рослин хворобами чи шкідниками, зміни стану водних ресурсів та біосфери.

Надзвичайна ситуація соціального характеру - порушення нормальних умов життя та діяльності людей на окремій території чи об'єкті на ній або на водному об'єкті, спричинене протиправними діями терористичного і антиконституційного спрямування, або пов'язане із зникненням (викраденням) зброї та небезпечних речовин, нещасними випадками з людьми тощо.

Надзвичайні ситуації військового характеру – це ситуації, пов'язані з наслідками застосування зброї масового ураження або звичайних засобів ураження, під час яких виникають вторинні фактори ураження населення внаслідок зруйнування атомних і гідроелектричних станцій, складів і сховищ радіоактивних і токсичних речовин та відходів, нафтопродуктів, вибухів, сильнодіючих отруйних речовин, токсичних відходів, транспортних та інженерних комунікацій.

Залежно від територіального поширення, обсягів, заподіяних або очікуваних економічних збитків, кількості людей, які загинули, розрізняють 4 рівні надзвичайних ситуацій — загальнодержавний, регіональний, місцевий та об'єктовий.

Загальнодержавною визнається надзвичайна ситуація яка:

- 1) яка поширилась або може поширитися на територію інших держав;
- 2) яка поширилась на територію двох чи більше регіонів України (Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя), а для її ліквідації необхідні матеріальні і технічні ресурси в обсягах, що перевищують можливості цих регіонів, але не менш як 1 відсоток від обсягу видатків відповідних місцевих бюджетів (надзвичайна ситуація державного рівня за територіальним поширенням);
- 3) яка призвела до загибелі понад 10 осіб або внаслідок якої постраждало понад 300 осіб (постраждали — особи, життю або здоров'ю яких було заподіяно шкоду внаслідок надзвичайної ситуації), чи було порушено нормальні умови життєдіяльності понад 50 тис. осіб на тривалий час (більш як на 3 доби);

4) внаслідок якої загинуло понад 5 осіб або постраждало понад 100 осіб, чи було порушено нормальні умови життєдіяльності понад 10 тис. осіб на тривалий час (більш як на 3 доби), а збитки (оцінені в установленому законодавством порядку), спричинені надзвичайною ситуацією, перевищили 25 тис. мінімальних розмірів (на час виникнення надзвичайної ситуації) заробітної плати;

5) збитки від якої перевищили 150 тис. мінімальних розмірів заробітної плати;

б) яка в інших випадках, передбачених актами законодавства, за своїми ознаками визнається як надзвичайна ситуація державного рівня.

Регіонального рівня визнається надзвичайна ситуація:

1) яка поширилась на територію двох чи більше районів (міст обласного значення) Автономної Республіки Крим, областей, а для її ліквідації необхідні матеріальні і технічні ресурси в обсягах, що перевищують можливості цих районів, але не менш як 1 відсоток обсягу видатків відповідних місцевих бюджетів (надзвичайна ситуація регіонального рівня за територіальним поширенням);

2) яка призвела до загибелі від 3 до 5 осіб або внаслідок якої постраждало від 50 до 100 осіб, чи було порушено нормальні умови життєдіяльності від 1 тис. до 10 тис. осіб на тривалий час (більш як на 3 доби), а збитки перевищили 5 тис. мінімальних розмірів заробітної плати;

3) збитки від якої перевищили 15 тис. мінімальних розмірів заробітної плати.

Місцевого рівня визнається надзвичайна ситуація:

1) яка вийшла за межі територій потенційно небезпечного об'єкта, загрожує довкіллю, сусіднім населеним пунктам, інженерним спорудам, а для її ліквідації необхідні матеріальні і технічні ресурси в обсягах, що перевищують власні можливості потенційно небезпечного об'єкта;

2) внаслідок якої загинуло 1 — 2 особи або постраждало від 20 до 50 осіб, чи було порушено нормальні умови життєдіяльності від 100 до 1000 осіб на тривалий час (більш як на 3 доби), а збитки перевищили 0,5 тис. мінімальних розмірів заробітної плати;

3) збитки від якої перевищили 2 тис. мінімальних розмірів заробітної плати.

Об'єктового рівня визнається надзвичайна ситуація, яка не підпадає під названі вище визначення.

Катастрофи поділяються за розмірами на:

- малі, потерпілих 25-100 осіб, з них потребують госпіталізації 10-15 осіб;
- середні 101-1000 осіб, з них потребують госпіталізації 51-250 осіб;
- великі, потерпілих понад 1000 осіб, з них потребують госпіталізації понад 250 осіб.

6. Нормативно – правові основи надання домедичної допомоги співробітниками Національної поліції

У Законі України від 05.07.2012 р. № 5081-VI «Про екстрену медичну допомогу» визначено:

3. У разі виявлення людини у невідкладному стані, яка не може особисто звернутися за наданням екстреної медичної допомоги, та за відсутності медичних працівників на місці події громадянина України або будь – яка інша особа, яка виявила таку людину, зобов'язані:

- негайно здійснити виклик екстреної медичної допомоги або повідомити про виявлену людину у невідкладному стані та про місце події працівників найближчого закладу охорони здоров'я чи будь – яку особу, яка зобов'язана надавати домедичну допомогу та знаходиться поблизу місця події;

- за можливості надати виявленій людині у невідкладних стані необхідну допомогу, у тому числі шляхом перевезення такої людини до найближчого до місця події відділення екстреної (невідкладної) допомоги чи іншого закладу

охорони здоров'я, у якому може бути забезпечено надання необхідної медичної допомоги.

У Законі України від 05.07.2012 р. № 5081-VI **«Про екстрену медичну допомогу»** визначено:

Стаття 12. Особи, які зобов'язані надавати домедичну допомогу

1. Особами, які зобов'язані надавати домедичну допомогу людині у невідкладному стані є рятувальники аварійно – рятувальних служб, працівники державної пожежної охорони, поліцейські, фармацевтичні працівники, провідники пасажирських вагонів, бортпровідники та інші особи, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти практичними навичками надання домедичної допомоги.

Стаття 15. Відповідальність за порушення законодавства у сфері надання екстреної медичної допомоги:

1. Особи винні у порушенні положень цього Закону, у порядку, встановленому законом, несуть дисциплінарну відповідальність, адміністративну, кримінальну або цивільно – правову відповідальність за: ненадання без поважних причин на місці події домедичної допомоги або необґрунтовану відмову у її наданні.

Закон України **«Про національну поліцію»** від 02.07.2015 р №580- VIII

Стаття 18. Основні обов'язки поліцейського.

Поліцейський зобов'язаний:

4) надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я.